

TRGOVANJE LJUDIMA

Morana Belušić

Dalibor Doležal

Ivana Dvorski

Martina Draganja

Sveučilište u Zagrebu

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

Sažetak

Trgovanje ljudima, posebno ženama i djecom, jest trgovanje ljudskom bijedom. Ono predstavlja jedan od najvećih zločina našeg doba i u stalnom je porastu (Bjelica, 2001; Cockburn, 2003). Trgovanje ljudima pogađa sve regije i većinu zemalja svijeta te je stoga nužno prepoznati slučajeve trgovanja ljudima kako bi se brzo i učinkovito reagiralo na ovaj problem. Republika Hrvatska se prema službenim podacima navodi kao tranzitna zemlja no određena izvješća ukazuju da sve više postaje i zemlja porijekla i odredišta. U ovom radu dati će se definicije trgovanja ljudima, neka glavna obilježja ove problematike kao i stanje i kretanje ove pojave u svijetu i Republici Hrvatskoj. Obzirom na sve veći porast trgovanja ljudima u svijetu, a posebice među zemljama u tranziciji, iznimno je važno istražiti problematiku trgovanja ljudima kao i pronaći učinkovita rješenja za njezinu prevenciju.

Ključne riječi: *trgovanje ljudima, stanje i kretanje u svijetu i Hrvatskoj*

1. PROBLEM

Trgovanje ljudima je fenomen koji pogađa sve regije i većinu zemalja svijeta. Dok se rute trgovanja stalno mijenjaju, ono što ostaje nepromijenjeno jest ekonomska razlika između zemalja podrijetla i zemalja odredišta. Kao i u slučajevima svih ostalih ilegalnih migracija, trgovanje ljudima uvijek uključuje kretanje iz siromašnih zemalja u one bogatije. Međutim, njegova veličina i značaj zahtijevaju brzo reagiranje i malo prostora za pogreške jer je, u svjetskim razmjerima gledano, sudbina milijuna žena i djece, ali također i muškaraca, u opasnosti.

Trgovanje ljudima posao je unosniji od trgovanja drogom i oružjem jer ljudsko se tijelo može prodati nebrojeno puta (Cockburn, 2003; Soto, 2004/2005). Od 23 do 27 milijuna ljudi - muškaraca, žena i djece - zatočeni su u suvremenom obliku 'robovlasničkog društva'. Izloženi su svakodnevnoj tiraniji: fizičkom, psihičkom i seksualnom zlostavljanju, mučenju, izrabljivanju...

S obzirom na snažnu prisutnost ovog suvremenog oblika ropstva u današnjem društvu, ističe se potreba za izučavanjem ove pojave i progovaranjem o problemima koje ona uzrokuje, jer je očito

da robovlasnički odnosi i trgovanje ljudima nisu pojava i problem prošlosti, već su i danas prisutni, ali u drugim oblicima koji su teže prepoznatljivi i često se nalaze unutar legalnih zakonskih okvira.

2. DEFINIRANJE POJMA TRGOVANJE LJUDIMA

Engleski termin *trafficking*, trgovanje ljudima, označava *vrbovanje i/ili prijevoz, prebacivanje, skrivanje ili primanje osoba upotrebom sile ili prijetnjom i drugim oblicima prisile, otmice, prijevare, obmane, zlouporabe autoriteta ili položaja pretpostavljenog, prijevarom ili drugim oblicima prinuda u cilju seksualnog ili ekonomskog iskorištavanja radi stjecanja profita u korist trećeg lica i/ili grupe (makroa, svodnika, trgovaca, posrednika)* (UN, 2000).

Prema službenoj definiciji, «trafficking» obuhvaća sve radnje koje uključuju regrutiranje, transport unutar ili izvan granica zemlje, kupnju prodaju, transfer, primitak ili pružanje zaklona osobi na osnovi prijevare, prisile, uključujući i prijetnje nasiljem, zloupotrebu moći kako bi se osoba držala u «nedobrovoljnom položaju obveze» bez